

Рахункова палата

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Рахункової палати

27.08.2024 № 39-5

ВИСНОВОК

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2024 РІК
У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ

Відповідальна:

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА

4,75

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	3
I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	10
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ	19
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ	29
V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	35
ПРОПОЗИЦІЇ	43
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	44
ДОДАТКИ.....	46

Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому півріччі підготовлений Рахунковою палатою відповідно до вимог БКУ і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету за перше півріччя 2024 року, наданого Казначейством Рахунковій палаті листом від 05.08.2024 № 13-06-1-06/17445, звітних та інформаційно-аналітичних даних Мінфіну, Мінекономіки, Казначейства, ДПС, Держмитслужби, НБУ, окремих головних розпорядників.

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

➤ У січні – червні 2024 року Уряд виконував Закон в умовах зростання реального ВВП, експорту й імпорту товарів, середньомісячної заробітної плати, помірної¹ інфляції, меншого за прогнозний офіційного курсу гривні до долара США та євро.

➤ Від міжнародних партнерів отримано загалом 554,4 млрд грн, що на 115,9 млрд грн, або 17,3 відс., менше плану на звітний період. Обсяг коштів зовнішньої підтримки від міжнародної спільноти (гранти і зовнішні запозичення) в першому півріччі 2024 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшився на 36 відсотків. Як наслідок, частка зовнішніх надходжень у фінансових ресурсах державного бюджету зменшилась з 39,1 до 22,8 відсотка.

➤ Внутрішні ресурси більші, ніж у відповідному періоді 2023 року, на 39,6 відс. і в 3,4 раза перевищили зовнішні та становили 1 трлн 881,7 млрд грн:

1 трлн 276,2 млрд грн – доходи без урахування отриманих від зовнішніх партнерів грантів (дарунків);

356,3 млрд грн – кошти ЄКР;

242,4 млрд грн – внутрішні запозичення;

5,7 млрд грн – кошти від повернення кредитів;

1,1 млрд грн – надходження від приватизації державного майна.

Зокрема, до загального фонду державного бюджету із внутрішніх джерел отримано 1 трлн 478,4 млрд грн, що більше за видатки на національну безпеку й оборону (907,8 млрд гривень).

➤ Доходи державного бюджету в першому півріччі 2024 року становили 1 трлн 316,7 млрд грн, або 62,7 відс. плану на рік. Плановий показник доходів загального фонду на звітний період перевиконано на 144,3 млрд грн, або 18,8 відсотка.

¹ Інфляція є меншою 10 відсотків.

Перевищено план деяких доходів на 2024 рік, що свідчить про можливість збільшити планові обсяги цих доходів і державного бюджету загалом.

Перевиконання планових показників окремих доходів загального фонду державного бюджету спричинено, зокрема, відхиленням фактичних за перше півріччя макропоказників від прогнозних, врахованих при плануванні показників доходів на 2024 рік.

Доходи державного бюджету, порівняно з першим півріччям 2023 року зросли на 14,3 млрд грн, або 1,1 відс., тоді як без урахування грантів від міжнародних партнерів – на 243,5 млрд грн, або 23,6 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, за рахунок адміністративних чинників (зміни податкового законодавства, зарахування до державного бюджету ПДФО на грошове забезпечення військовослужбовців і коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття) доходи державного бюджету у першому півріччі 2024 року зросли на 135,8 млрд грн, економічні чинники (зростання прибутку прибуткових підприємств, оподаткованого імпорту, середньомісячної заробітної плати, реального ВВП, споживчих цін, девальвація гривні) сприяли зростанню доходів на 128,7 млрд гривень.

➤ Видатків державного бюджету проведено у сумі 1 трлн 935,3 млрд грн, або 52,2 відс. плану на рік. Видатки на заходи, пов'язані з безпекою та обороноздатністю держави, здійснено у сумі 1 трлн 247,7 млрд грн, або 64,5 відс. загального обсягу проведених видатків.

Порівняно з відповідним періодом попереднього року, видатки державного бюджету збільшилися на 149,4 млрд грн, або 8,3 відс., з них на заходи, пов'язані з безпекою та обороноздатністю держави, – на 105 млрд грн, або 9,2 відсотка.

Видатки загального фонду для здійснення заходів із безпеки та обороноздатності держави на 115,9 млрд грн, або 11,3 відс., менші плану на звітний період, що насамперед спричинено:

тривалим укладанням договорів на здійснення закупівель товарів оборонного призначення;

здійсненням оплати отриманих товарів, виконаних робіт та наданих послуг по мірі їх надходження;

непроведенням запланованих платежів у зв'язку з перенесенням строків поставки товарів (виконання робіт) через форс-мажорні обставини.

За наявності відповідного ресурсу:

Мінстратегпром не використав на виконання державних цільових програм реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення,

освоєння та впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення 21,5 млрд грн;

Держспецзв'язок не використав на заходи із забезпечення спеціальною технікою й обладнанням 11,7 млрд гривень.

➤ КМУ розподілив 20,9 млрд грн, або 87,8 відс. наявного ресурсу фонду ліквідації наслідків збройної агресії. Головними розпорядниками видатки проведено на 3,9 млрд грн, або 20,7 відс., менше плану, при цьому на будівництво, ремонт та інші інженерно-технічні заходи із захисту об'єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичного сектору критичної інфраструктури – на 2,7 млрд грн, що насамперед спричинено незатвердженням проектної документації деяких об'єктів і розпочатим перерозподілом коштів між об'єктами.

➤ Мінекономіки не проведено видатків за п'ятьма бюджетними програмами на загальну суму 10 млрд грн за наявності перерахованого Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття до спеціального фонду державного бюджету залишку коштів, що утворився в нього на 1 січня 2024 року за рахунок надходження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що є джерелом їх проведення.

➤ Видатки на надання трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам на 9,1 млрд грн, або 8,3 відс., менші плану на січень – червень 2024 року, що, зокрема, спричинено неухваленням КМУ рішень, необхідних для надання окремих субвенцій.

➤ Дефіцит державного бюджету становив 614,5 млрд грн, що на 28,5 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

➤ Державні запозичення для погашення державного боргу та покриття дефіциту менші на 14,6 відс. плану на звітний період і на 14,2 відс. відповідного періоду 2023 року та становили 756,4 млрд грн, або 31,1 відс. усіх ресурсів державного бюджету.

➤ Унаслідок перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення боргу і девальвації гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на 648,5 млрд грн, або 11,7 відс., до 6 трлн 168 млрд гривень.

➤ На погашення й обслуговування боргу витрачено 400,9 млрд грн, або кожен шосту гривню усіх ресурсів державного бюджету.

I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

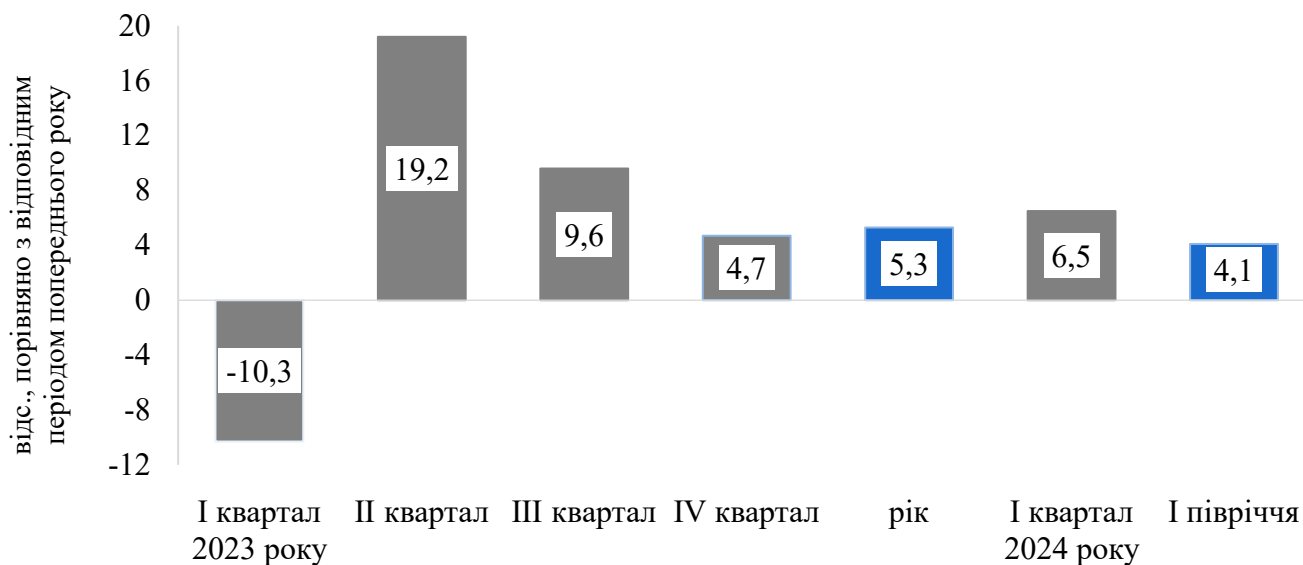
У січні – червні 2024 року Уряд виконував Закон в умовах зростання реального ВВП, експорту й імпорту товарів, середньомісячної заробітної плати, помірної інфляції, меншого за прогнозний офіційного курсу гривні до долара США та євро.

Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2024 – 2026 роки схвалено постановою КМУ від 15 грудня 2023 року № 1315. Прогнозні макропоказники на 2024 рік і фактичні в січні – червні наведено в додатку 1.

Відмінність окремих фактичних макропоказників від прогнозних, врахованих у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, призвела, за оцінкою Рахункової палати, до недонадходження 57,8 млрд грн доходів і водночас менших на 10,7 млрд грн витрат на погашення й обслуговування боргу та деяких видатків.

У січні – червні 2024 року зростання реального ВВП, за оцінкою Мінекономіки, становило 4,1 відс., при річному прогнозі – на 4,6 відс., що зменшило обсяги запланованих надходжень державного бюджету, за оцінкою Рахункової палати, на 2,6 млрд гривень.

Діаграма 1. Зростання ВВП уповільнилося

Економічне зростання в першому півріччі тривало, хоча і сповільнилося в другому кварталі внаслідок посилення масштабних атак на об'єкти енергетичної та транспортної інфраструктури. Вагому підтримку зростанню економіки надавала

стабільна робота Українського морського коридору. За січень – червень 2024 року морськими портами транспортовано 52,7 млн т вантажів, тоді як у 2023 році загалом – 31,3 млн т.

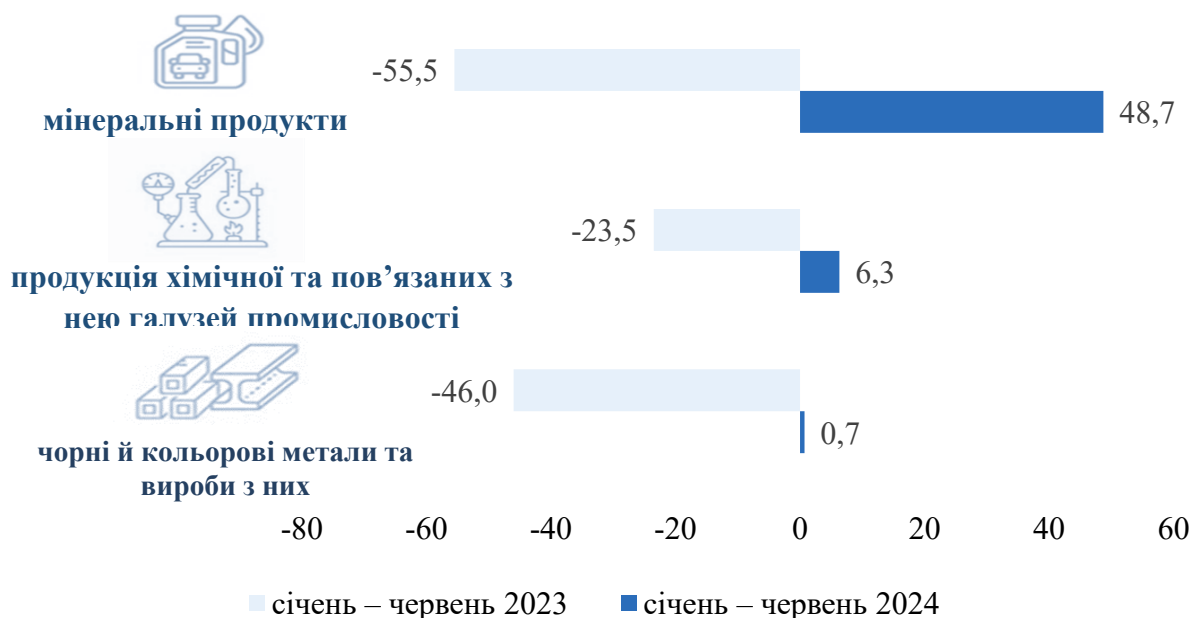
При визначенні показників державного бюджету на 2024 рік враховано зростання вартісних обсягів імпорту товарів на 15,5 відс., експорту – на 8,1 відсотка. У січні – червні 2024 року, порівняно з відповідним періодом 2023 року, за попередніми даними НБУ, імпорт та експорт товарів зросли на 6,1 та 4,7 відс. відповідно.

Унаслідок меншого від прогнозованого зростання імпорту товарів недоотримано до державного бюджету, за оцінкою Рахункової палати, 22,4 млрд грн податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів, акцизного податку із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), ввізного мита.

У першому півріччі 2024 року найбільше зросли обсяги імпорту продукції машинобудування і хімічної промисловості, чорних та кольорових металів і виробів з них, сумарна частка яких в загальному обсязі імпорту становила 58,7 відсотка.

Вартісний обсяг експорту товарів зріс за рахунок збільшення на 78,8 відс., за даними Держмитслужби, експорту руд і концентратів залізних, а також на 4,5 відс. продовольчих товарів і сировини для їх виробництва, сумарна частка яких в загальному обсязі експорту становила 71,9 відсотка.

Відновлення зростання експорту окремих груп товарів до відповідного періоду минулого року, відс.

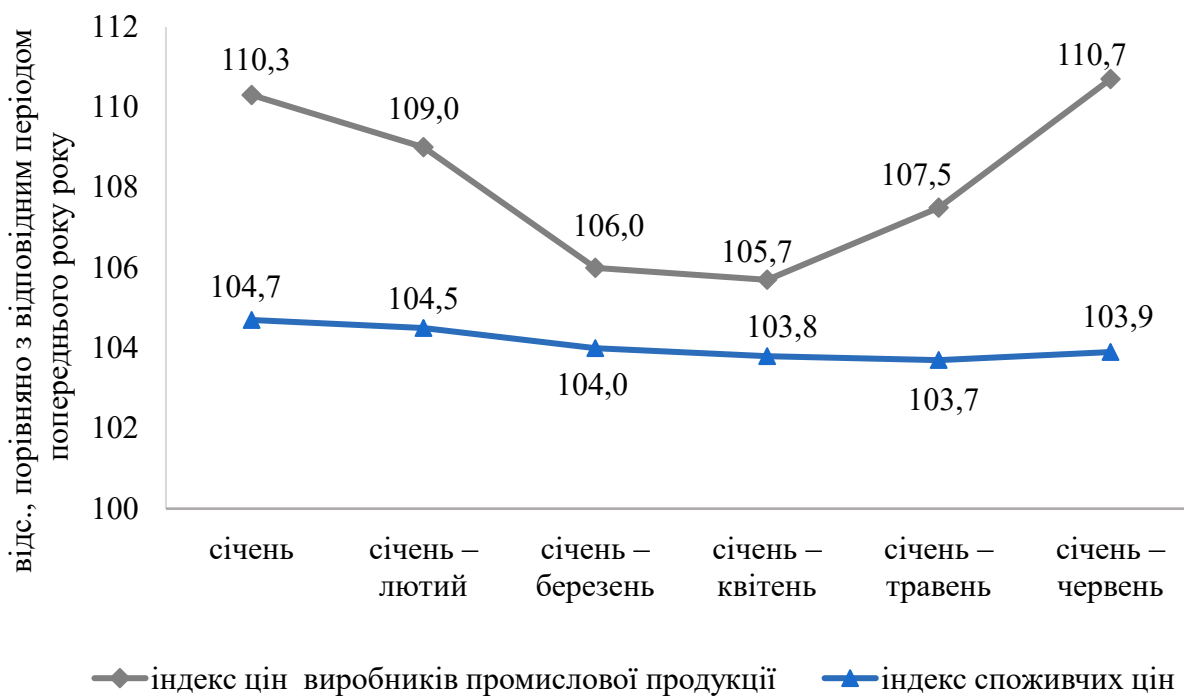

Наслідком більш низького, ніж прогнозувався, рівня інфляції у першому півріччі 2024 року, за оцінкою Рахункової палати, стали недонадходження 17,4 млрд грн окремих доходів державного бюджету й економія в сумі 7,3 млрд грн видатків на обслуговування частини державного боргу.

Споживчі ціни в січні – червні 2024 року до січня – червня 2023 року зросли на 3,9 відс. при прогнозі, врахованому при затвердженні державного бюджету, 8,5 відсотка. Найбільше подорожчали електрична енергія – на 68,2 відс., тариф на яку для побутових споживачів підвищився з 01 травня 2024 року², та на бензин і дизельне пальне – на 13,2 відсотка.

Діаграма 2. Індекс цін виробників перевищив індекс споживчих цін, що є ризиком зростання рівня інфляції в подальшому

У першому півріччі інфляцію стримували, зокрема:
мораторій на підвищення тарифів на послуги житлово-комунальних тарифів на газ, опалення та гарячу воду;

стабільність курсу гривні.

В умовах зростання цін установлений у Законі прожитковий мінімум для працездатних осіб в 2,4 раза менший від його фактичного розміру. За незмінного

² Постанова КМУ від 27 грудня 2023 року № 1375 „Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 року № 483”.

впродовж січня – червня цього року розміру прожиткового мінімуму для цієї групи населення (2 920 грн), фактичний його розмір у цінах червня 2024 року, за даними Мінсоцполітики, становив 7 065 гривень.

Унаслідок меншого від прогнозованого на 2024 рік середнього в січні – червні обмінного курсу гривні до долара США і євро недоотримано 15,4 млрд грн доходів державного бюджету. Водночас такий обмінний курс сприяв зменшенню витрат на погашення й обслуговування боргу і деяких інших видатків на 3,4 млрд гривень.

У доданих до проєкту державного бюджету на 2024 рік обґрунтуваннях і розрахунках обсягів відповідних доходів враховано курс гривні 40,7 грн/дол. США і 44,36 грн/євро.

У січні – червні 2024 року середній обмінний курс гривні становив 39,01 грн/дол. США і 42,18 грн/євро.

З використанням офіційного курсу гривні до долара США та євро у звітному періоді обчислювалося 26,4 відс. доходів державного бюджету та 3,9 відс. витрат державного бюджету на погашення зовнішнього і частини внутрішнього боргу, номінованого в іноземній валюті, та деякі видатки.

У січні – червні 2024 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій сформовано здебільшого в результаті реінвестування доходів. Обсяг приватних грошових переказів зменшився.

У першому півріччі 2024 року, за даними НБУ, чистий приплив прямих іноземних інвестицій становив 2 401 млн дол. США, з яких 63,3 відс. – реінвестовані доходи підприємств з іноземними інвестиціями. У відповідному періоді попереднього року чистий приплив – 2 449 млн дол. США.

Обсяг приватних грошових переказів, що надійшли в Україну у січні – червні 2024 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, за попередніми даними НБУ, зменшився на 11,6 відс. і становив 5 037 млн дол. США.

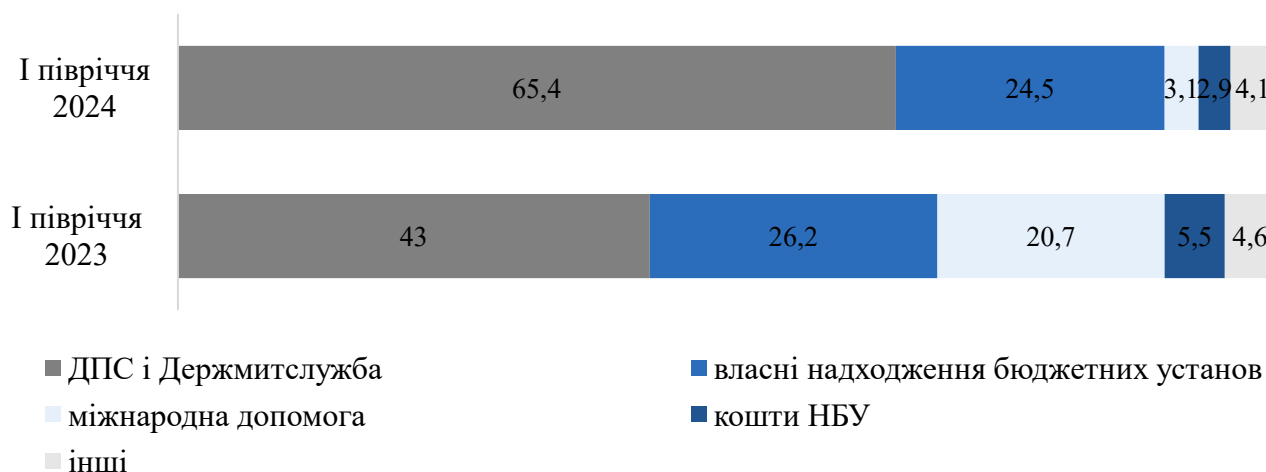
У звітному періоді середньомісячна заробітна плата штатних працівників³, за даними ПФУ, становила 18 630 грн, що на 13,7 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року (16 391 гривня). Одним з чинників зростання заробітної плати є брак робочої сили. Середньооблікова чисельність штатних працівників у січні – червні 2024 року становила 6,1 млн осіб, що на 22,8 відс. менше, ніж у січні – червні 2023 року (7,9 млн осіб).

³ Без урахування грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і навчального складу.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

 Доходи державного бюджету в першому півріччі 2024 року становили 1 трлн 316,7 млрд грн, або 62,7 відс. плану на рік (2 трлн 101,0 млрд грн), у тому числі загального фонду – 913,4 млрд грн, або 57,2 відс. плану на рік (1 трлн 596,6 млрд грн), спеціального – 403,4 млрд грн, або 80,0 відс. (504,4 млрд гривень).

Діаграма 3. Частка міжнародної допомоги в доходах державного бюджету суттєво скоротилась, відс.

Частка безповоротної міжнародної допомоги (грантів) у доходах державного бюджету у першому півріччі 2024 року, порівняно з відповідним періодом 2023 року, зменшилась у 6,7 раза, тоді як частка податків і зборів, адміністрування яких здійснюють ДПС і Держмитслужба, зросла в 1,5 раза. Значною (чверть доходів державного бюджету) залишилась частка власних надходжень бюджетних установ, понад 90 відс. яких становили надходження з інших джерел (благодійні внески, гранти і дарунки, а також надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів).

 Станом на 01.07.2024 перевищено план деяких доходів на 2024 рік, що свідчить про можливість збільшити планові обсяги цих доходів і державного бюджету загалом.

Зокрема, перевиконано планові на 2024 рік показники:

грантів на бюджетну підтримку, що надійшли до державного бюджету, – на 40,3 млрд грн при плані 1 млн грн;

коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, – на 20,9 млрд грн або в 2,2 раза;

збору за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та коштів від продажу таких дозволів – на 0,5 млрд грн, або 1,8 раза.

Рахункова палата за результатами аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому кварталі рекомендувала КМУ доручити Мінфіну при розробленні проєктів законів про внесення змін до закону про державний бюджет розглянути можливість змінити обсяг окремих доходів, надходження яких суттєво перевищують планові показники, з урахуванням їх фактичних надходжень із початку року.

Уряд подав до ВРУ проєкт закону про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони (реєстр. № 11417 від 18.07.2024), в якому передбачено збільшити доходи державного бюджету на 75,8 млрд грн за рахунок перевиконання плану на перше півріччя цього року деяких доходів, зокрема коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, і збору за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та коштів від продажу таких дозволів.

Виконання плану доходів державного бюджету в першому півріччі наведено в додатку 2.

Перевиконання планових показників окремих доходів загального фонду державного бюджету спричинено, зокрема, відхиленням фактичних за перше півріччя макропоказників від прогнозних, врахованих при плануванні показників доходів на 2024 рік.

Плановий показник доходів загального фонду на перше півріччя з урахуванням змін у сумі 769,1 млрд грн, або 48,2 відс. плану на 2024 рік, **перевиконано на 144,3 млрд грн, або 18,8 відсотка**. Загалом сума перевиконання планових показників окремих доходів загального фонду державного бюджету у першому півріччі становила 150,2 млрд грн, невиконання – 5,9 млрд гривень.

Податок на прибуток підприємств

план на I півріччя
99,7 млрд грн

виконано
147,6 млрд грн

у результаті

податок на прибуток підприємств на:

47,9 млрд грн, або 48,0 %, більше плану

Надходження податку на прибуток підприємств перевищили плановий на звітний період показник насамперед внаслідок надпрогнозованого зростання прибутків підприємств і змін в оподаткуванні банківських установ, зокрема підвищення ставки цього податку.

У першому півріччі 2024 року банки сплатили до державного бюджету податок на прибуток у сумі 58,6 млрд грн, що становило 39,7 відс. загальної суми надходження цього податку. За оцінкою Рахункової палати, надходження за рахунок збільшення ставки податку для банківських організацій становили 47,5 млрд гривень. При цьому під час планування цих доходів на 2024 рік за рахунок змін в оподаткуванні банків надходження податку збільшено на 9,9 млрд гривень.

Ставку податку на прибуток для банків з 01.01.2024 збільшено у 2,8 раза при декларуванні прибутку, отриманого за результатами 2023 року (з 18 до 50 відс.), і на 38,9 відс. (до 25 відс.) при декларуванні прибутків у подальшому⁴. Крім того, для банківських установ встановлено заборону на врахування непогашених податкових збитків минулих років у зменшення об'єкта оподаткування.

Також перевиконанню планових показників податку на прибуток сприяло надпрогнозоване зростання прибутків підприємств, зокрема за результатами діяльності в першому кварталі 2024 року на 39,5 відс., що більше, ніж прогнозувалось на 2024 рік (28,1 відсотка).

ПДВ із ввезених на митну територію України товарів

план на I півріччя
211,3 млрд грн

виконано
223,9 млрд грн

у результаті

ПДВ із ввезених на митну територію товарів на:
12,6 млрд грн, або 6,0 %, більше плану

Перевиконанню планового показника цього податку у звітному періоді сприяло розблокування пунктів пропуску на західному кордоні України у січні, й остаточне їх розблокування наприкінці квітня 2024 року⁵.

Акцизний податок

план на I півріччя
84,2 млрд грн

виконано
91,1 млрд грн

у результаті

акцизний податок на:

6,9 млрд грн, або 8,1 %, більше плану

⁴ Закон України від 21 листопада 2023 року № 3474-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків”.

⁵ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

У першому півріччі 2024 року план акцизного податку загалом перевиконано здебільшого за рахунок вітчизняних та імпортованих тютюну, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, – на 3,5 млрд грн, або 9,3 відс., податку із ввезеного на митну територію України пального – на 3,4 млрд грн, або 14,0 відсотка.

Перевиконанню плану надходжень цього податку сприяло зокрема, збільшення попиту імпортерів і виробників на окремі види підакцизної продукції напередодні очікуваного зростання податків, зумовленого передбаченим в урядових законопроектах підвищенням відповідних ставок акцизного податку. При цьому перевищення планових показників може бути тимчасовим і збільшує ризик недонадходження цього податку в подальшому.

Так, Уряд у проекті закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу в частині акцизного податку (реєстр. № 11256 від 13.05.2024)⁶ запропонував збільшити ставки акцизного податку на пальне, зокрема на бензин на 68,1 відсотка. Це зумовило збільшення імпорту нафтопродуктів у червні, порівняно із січнем, – на 39,8 відсотка.

Перевиконанню плану акцизного податку з тютюнових виробів сприяло прийняття 04 червня 2024 року за основу проекту закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок акцизного податку на тютюнові вироби (реєстр. № 11090 від 18.03.2024) в якому передбачено поступове (до 2028 року) підвищення ставок акцизного податку на тютюнові вироби. Оскільки акцизний податок на тютюнові вироби сплачується під час придбання платниками акцизних марок, суми цього податку, що сплачені та будуть нараховані в наступних звітних періодах, порівняно з обсягом на початок 2024 року, зросли на 6,8 млрд грн, або 45,8 відсотка.

Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення

план на I півріччя

26,8 млрд грн

виконано

23,4 млрд грн

у результаті

рентна плата на:

3,3 млрд грн, або **12,4** %, менше плану

Зокрема, рентна плата за користування надрами для видобування природного газу менша за план на перше півріччя на 4 млрд грн, або 22,3 відс., внаслідок меншої на 30,3 відс. фактичної ціни реалізації природного газу у звітному періоді, ніж враховано в прогнозних розрахунках бюджету на 2024 рік.

⁶ Відповідний закон прийнято 18 липня 2024 року (альтернативний законопроект від 29 травня 2024 року № 11256-2).

Рентна плата за користування надрами для видобування нафти менша за план на 0,8 млрд грн, або 15,1 відс., що спричинено меншою на 11,6 відс. середньою ціною реалізації нафти у першому півріччі, ніж врахована при плануванні цих надходжень⁷.

Залишки невідшкодованого платникам ПДВ збільшилися, порівняно з обсягом на 01.01.2024, внаслідок зменшення обсягу бюджетного відшкодування за умови зростання заявлених платниками до відшкодування сум ПДВ.

**заявлено до відшкодування
платниками ПДВ у I півріччі**

75,8 млрд грн

відшкодовано у I півріччі

70,1 млрд грн

на 18,5 млрд грн, або **32,3** %, більше,
ніж у I півріччі 2023 року

на 1,9 млрд грн, або **2,7** %, менше,
ніж у I півріччі 2023 року

у результаті

залишки невідшкодованих сум

на кінець звітного періоду становили **23,4** млрд грн, що на:

4,6 млрд грн, або **24,4** %, більше, ніж на початок року

Доходи спеціального фонду державного бюджету у першому півріччі 2024 року, порівняно з відповідним періодом 2023 року, зменшилися загалом на 29,6 млрд грн, або 6,8 відсотка. Це спричинене здебільшого скороченням на 21,8 млрд грн, або 6,8 відс., обсягу власних надходжень бюджетних установ з інших джерел (благодійні внески, гранти і дарунки, а також надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів).

Найбільше власних надходжень бюджетних установ з інших джерел отримано:

Міноборони – 259,3 млрд грн, що менше, порівняно з першим півріччям 2023 року, на 33,9 млрд грн, або 11,6 відс., і становило 86,7 відс. загального обсягу надходжень бюджетних установ з інших джерел;

МВС – 16,6 млрд грн, що більше, порівняно з першим півріччям 2023 року, на 2,8 млрд грн, або 20,0 відс., і становило 5,5 відсотка.

При цьому 86,7 відс. власних надходжень Міноборони з інших джерел становили надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів у

⁷ За інформацією ДПС, отриманою на запит Рахункової палати.

сумі 224,8 млрд грн, 13,3 відс. – благодійні внески, гранти і дарунки в сумі 34,5 млрд гривень. Зі спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил, відкритого в НБУ, на рахунки Міноборони надійшло 3,0 млрд гривень.

МВС отримало благодійних внесків, грантів і дарунків на суму 14,3 млрд грн, що становило 86,3 відс. власних надходжень з інших джерел. Надходження до МВС від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів становили 2,3 млрд грн, або 13,7 відсотка.

Сума переplat податків і зборів до державного бюджету з початку року зменшилась на 2 млрд грн, або 1,9 відс., – до 100,8 млрд грн за рахунок надміру сплачених податків.

Так, надміру сплачені грошові зобов'язання платників податків зменшились з початку 2024 року на 4,7 млрд грн, або 17,5 відс., – до 22,4 млрд гривень.

Водночас платежі, що сплачені до державного бюджету на звітну дату і будуть нараховані в наступних звітних періодах, зросли на 2,7 млрд грн, або 3,6 відс., – до 78,5 млрд грн за рахунок акцизного податку із вироблених в Україні та ввезених на митну територію України тютюнових виробів.

Податковий борг суб'єктів господарювання перед державним бюджетом з початку 2024 року збільшився на 6,2 млрд грн, або 5,9 відс., до 110,6 млрд гривень.

Сума наявних на кінець звітного періоду розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань (податкового боргу) становила 1,3 млрд грн, що на 0,1 млрд грн, або 11,1 відс., більше, ніж на початок року. Крім того, в першому півріччі 2024 року платникам списано 3,3 млрд грн податкового боргу, що на 2,1 млрд грн, або в 2,7 раза, більше, ніж у першому півріччі попереднього року.

Доходи державного бюджету, порівняно з першим півріччям 2023 року, зросли на 14,3 млрд грн, або 1,1 відс., тоді як без урахування грантів від міжнародних партнерів – на 243,5 млрд грн, або 23,6 відсотка. За оцінкою Рахункової палати, за рахунок адміністративних (неекономічних) чинників доходи державного бюджету у першому півріччі 2024 року зросли на 135,8 млрд грн, водночас економічні чинники сприяли збільшенню доходів на 128,7 млрд гривень.

Збільшення доходів за рахунок адміністративних чинників

зміни податкового законодавства	+ 74 млрд грн
зарахування до державного бюджету:	
• ПДФО на грошове забезпечення військовослужбовців	+ 51,8 млрд грн
• коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття	+ 10 млрд грн

Збільшення доходів за рахунок економічних чинників

збільшення прибутку прибуткових підприємств	+ 58,8 млрд грн
зростання оподаткованого імпорту на 13,3 %	+ 25,2 млрд грн
збільшення середньомісячної заробітної плати на 13,7 %	+ 10,1 млрд грн
зростання реального ВВП на 4,1 %	+ 6,6 млрд грн
зростання споживчих цін на 3,9 %	+ 6,3 млрд грн
девальвація гривні на 6,7 %	+ 21,7 млрд грн

Найбільше у першому півріччі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, **зросли надходження:**

податку на прибуток підприємств – на 79,7 млрд грн, або у 2,2 раза, зокрема від банків – на 54,5 млрд грн, або 14 разів, за рахунок збільшення ставки податку на прибуток;

ПДФО – на 65,7 млрд грн, або 81,9 відс., насамперед за рахунок:

податку з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, що збільшився на 51,8 млрд грн, або в 4,1 раза;

податку, що сплачується податковими агентами із заробітної плати, – на 7,5 млрд грн, або 19,4 відс., і військового збору – на 2,6 млрд грн, або 14,9 відс., за рахунок збільшення заробітної плати на 13,7 відс.⁸;

ПДВ із ввезених на митну територію України товарів – на 62,3 млрд грн, або 38,5 відс., за рахунок оподаткованого імпорту товарів на 13,3 відс. і девальвації гривні до долара США на 6,7 відс., а також відновлення з 01.07.2023 оподаткування пального за повною ставкою ПДВ 20 відс.⁹ (у січні – червні 2023 року діяла пільгова ставка 7 відс.¹⁰);

ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – на 43,8 млрд грн, або 49,6 відс.;

частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету, та дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, – на 36 млрд грн, або у 2,2 раза, здебільшого за рахунок дивідендів НАК „Нафтогаз України” – на 12,2 млрд грн (за результатами 2022 року дивіденди не нараховувались), АТ КБ „Приватбанк” на 6,1 млрд грн, ТОВ „Оператор газотранспортної системи” – 5,6 млрд грн;

акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) – на 13,3 млрд грн, або 38,8 відс., зокрема податку з ввезеного пального – на 8,9 млрд грн, або 47,4 відс., за рахунок відновлення з 01.07.2023 оподаткування пального за повними ставками⁵ (213 євро для бензину і 139,5 євро для дизельного пального, тоді як у першому півріччі 2023 року ставка акцизного податку на ці види пального становила 100 євро); податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, – на 3,5 млрд грн, або 35,2 відс., що здебільшого спричинено черговим підвищенням ставок акцизного податку на тютюнові вироби на 20 відс.¹¹;

ввізного мита – на 5,7 млрд грн, або 31,5 відс., що спричинено збільшенням оподаткованого імпорту товарів на 13,3 відс. і девальвації гривні до долара США на 6,7 відсотка.

⁸ За інформацією ПФУ, отриманою на запит Рахункової палати.

⁹ Закон України від 21 вересня 2022 року № 2618-ІХ „Про внесення змін до розділу ХХ „Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану”.

¹⁰ Закон України від 15 березня 2022 року № 2120 -ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану”.

¹¹ Закон України від 07 грудня 2017 року № 2245-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році”.

Зменшились у першому півріччі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зокрема, надходження:

грантів (дарунків), що надійшли до державного бюджету від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, – на 229,2 млрд грн, або 85,0 відс.;

коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, – на 33,2 млрд грн, або 46,2 відс.;

власних надходжень бюджетних установ – на 18,2 млрд грн, або 5,4 відс., за рахунок власних надходжень бюджетних установ з інших джерел (благодійні внески, гранти та дарунки, надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів) – на 21,8 млрд грн, або 6,8 відс., тоді як надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, збільшились на 3,6 млрд грн, або 18,4 відс.;

рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення – на 6,4 млрд грн, або 21,6 відс., за рахунок **рентної плати за користування надрами для видобування природного газу** – на 8,8 млрд грн, або 38,4 відс., внаслідок меншої, ніж у першому півріччі 2023 року, на 26,9 відс. ціни реалізації природного газу.

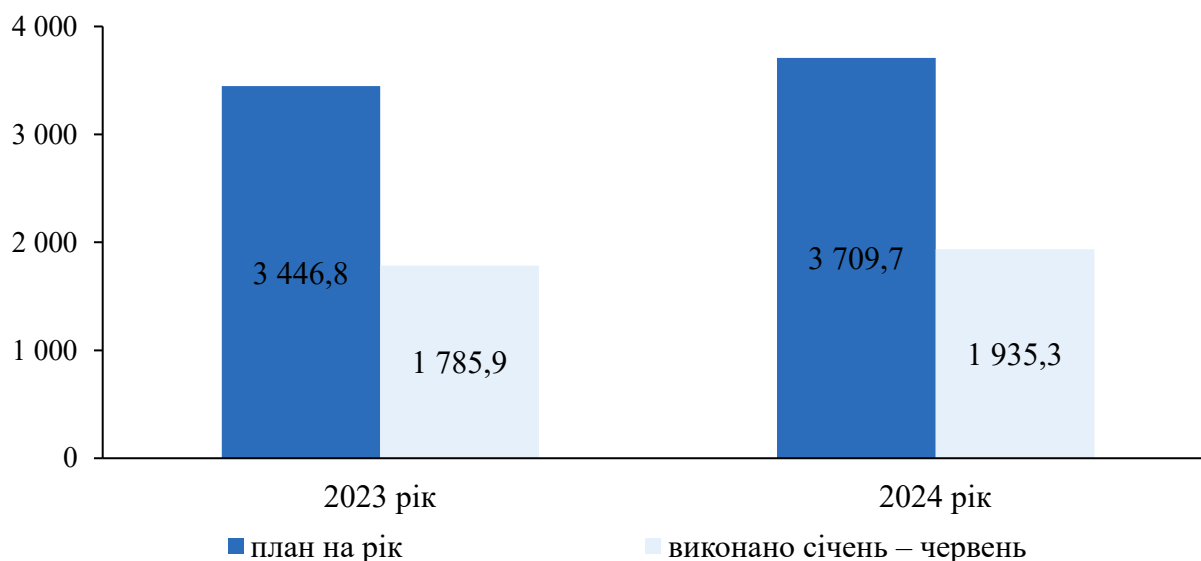
Крім того, у першому півріччі цього року не було надходжень **коштів, отриманих у зв'язку з виконанням Закону України від 03 березня 2022 року № 2116-IX „Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів”**, які у першому півріччі 2023 року становили 8,8 млрд гривень.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

У січні – червні 2024 року проведено видатків державного бюджету в обсязі 52,2 відс. плану на рік. Порівняно з відповідним періодом попереднього року, видатки державного бюджету зросли на 149,4 млрд грн, або 8,3 відс., здебільшого на заходи, пов'язані з безпекою й обороною держави.

Діаграма 4. Проведення видатків державного бюджету в січні – червні 2023 та 2024 років, млрд грн

Інформацію про виконання у січні – червні 2024 року плану видатків державного бюджету наведено в додатку 3.

Найбільше проведено видатків на:

оборону – 50,9 відс. загального обсягу видатків, що на 1,9 відс. пункту менше, ніж у січні – червні 2023 року;

громадський порядок, безпеку та судову владу – 14,8 відс., що на 2,5 відс. пункту більше, ніж у січні – червні 2023 року;

соціальний захист і соціальне забезпечення – 11,6 відс., що на 1,6 відс. пункту менше, ніж у січні – червні 2023 року;

обслуговування боргу – 6,9 відс., що на 0,3 відс. пункту більше, ніж у січні – червні 2023 року.

Видатків **загального фонду** державного бюджету проведено у сумі **1 трлн 544,6 млрд грн**, або 49,7 відс. плану на рік і 89,3 відс. плану на звітний

період. У січні – червні видатки на **185,7 млрд грн, або 10,7 відс., менші плану** на звітний період, у тому числі:

161,4 млрд грн – за бюджетними програмами головних розпорядників (із них **115,9 млрд грн** – за бюджетними програмами на здійснення заходів, пов’язаних з безпекою й обороноздатністю держави, **22 млрд грн** – за бюджетними програмами Мінсоцполітики);

17,9 млрд грн – на обслуговування державного боргу;

4,7 млрд грн – на надання трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам;

1,7 млрд грн – не розподілені кошти резервного фонду.

Видатки **спеціального фонду** державного бюджету проведено у сумі **390,7 млрд грн, або 65 відс. плану** на рік.

Головними розпорядниками не забезпечено затвердження 5 відс. паспортів бюджетних програм.

У звітному періоді мали бути затверджені паспорти 462-х бюджетних програм. Станом на 01.07.2024¹²:

головні розпорядники надіслали Мінфіну на погодження 446 паспортів бюджетних програм, з них 439 – погоджено Мінфіном та надіслано головним розпорядникам на затвердження, 3 паспорти знаходяться на опрацюванні в Мінфіні;

Мінфіном відправлено на доопрацювання 4 паспорти за бюджетними програмами Мінекономіки 1201340 „Державне стимулювання створення індустріальних парків”, МОЗ 2301640 „Будівництво та модернізація закладів охорони здоров’я”, Мінагрополітики 2801410 „Виконання рішень суду”, Мінінфраструктури 3101560 „Енергоефективність громадських будівель”;

головні розпорядники не подали Казначейству затверджених паспортів за 24-ма бюджетними програмами, що завадило проведенню окремих видатків, передбачених у помісячному розписі асигнувань державного бюджету, та наданню кредитів на січень – червень.

За окремими бюджетними програмами наявні ризики невиконання видатків у запланованих обсягах, що дає можливість КМУ, Мінфіну й окремим головним розпорядникам переглянути їх і за необхідності спрямувати на вирішення першочергових потреб держави.

¹² За інформацією Мінфіну і Казначейства, отриманою на запит Рахункової палати.

Зокрема, за бюджетними програмами:

Мінфіну 3511130 „Внески до міжнародних організацій” у січні – червні видатки не проводились при плані на цей період 679 млн грн (затверджено на рік 1,4 млрд грн).

У 2022 році видатки за цією бюджетною програмою затверджено в сумі 444 млн грн, упродовж року за рішеннями Уряду їх обсяг зменшено на 443 млн грн і перерозподілено на інші бюджетні програми, проте видатків на суму 1 млн грн не проведено. У 2023 році за цією бюджетною програмою не проведено затверджених на рік видатків у сумі 1,4 млрд грн;

Міндовкілля 2701270 „Здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля” у січні – червні видатки не проводились при плані на цей період 21 млн грн (затверджено на рік 100 млн грн).

У 2022 році видатки за цією бюджетною програмою затверджено в сумі 208 млн грн, упродовж року за рішеннями Уряду їх обсяг зменшено на 48 млн грн і перерозподілено на інші бюджетні програми, проте видатків на суму 160 млн грн не проведено. У 2023 році видатки за цією програмою затверджено в сумі 100 млн грн, упродовж року, за рішеннями Уряду їх обсяг зменшено на 6 млн грн і перерозподілено на інші бюджетні програми, видатки проведено на 78 млн грн менше плану;

Мінветеранів 1501040 „Заходи з ментальної, спортивної, фізичної, психологічної реабілітації та професійної адаптації” у січні – червні видатки проведено на 966 млн грн менше плану на звітний період (затверджено на рік 2,6 млрд грн).

У 2023 році видатки за цією бюджетною програмою затверджено в сумі 540 млн грн, упродовж року, за рішеннями Уряду їх обсяг зменшено на 363 млн грн і перерозподілено на інші бюджетні програми, видатки проведено на 11 млн грн менше плану;

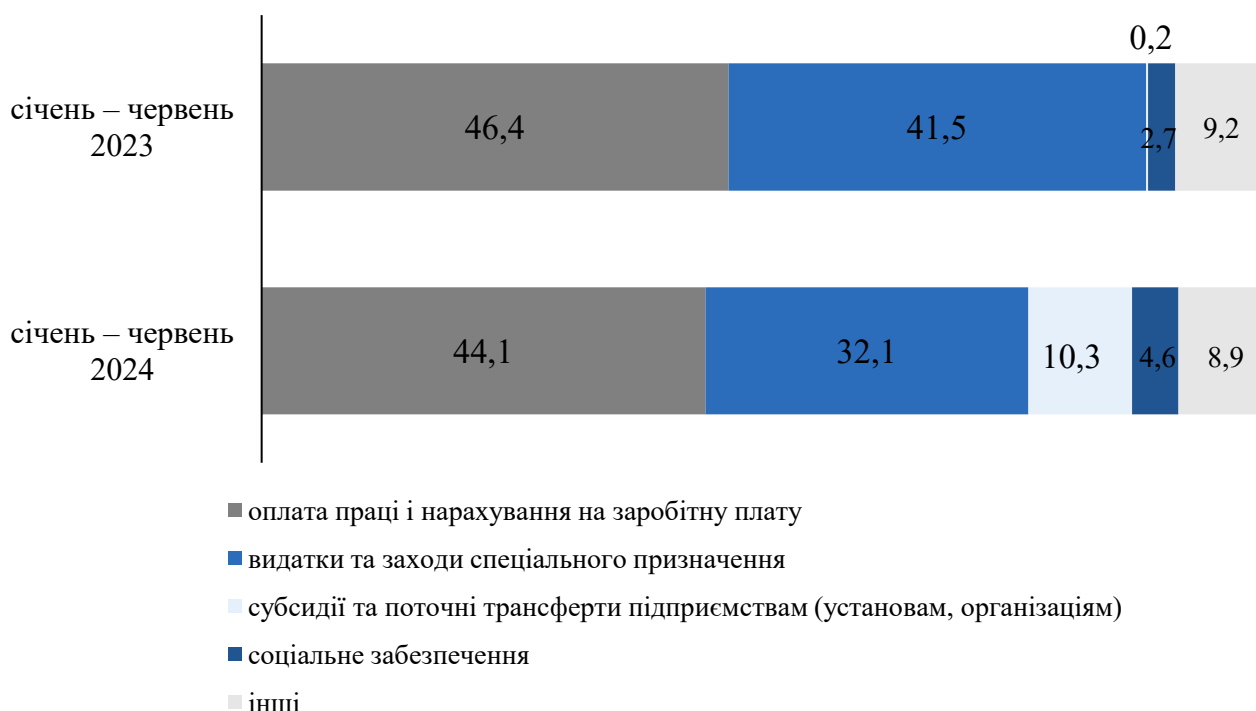
Мінфіну 3511360 „Забезпечення інституційної спроможності органів державної влади” у січні – червні видатки не розподілялися при плані на цей період 323 млн грн (затверджено на рік 2,3 млрд гривень).

У статті 32 Закону передбачено, що розподіл бюджетних призначень за цією бюджетною програмою здійснюється КМУ у встановленому ним порядку, який затверджено постановою від 26 квітня 2024 року № 609. Уряд прийняв рішення від 18.07.2024 № 674-р про розподіл частини призначень на суму 10,2 млн гривень.

У січні – червні видатки на заходи, пов’язані з безпекою й обороноздатністю держави, загалом здійснені у сумі 1 трлн 247,7 млрд грн, або 61,1 відс. плану на рік, їх частка в загальному обсязі проведених видатків становила 64,5 відсотка. Порівняно з відповідним періодом попереднього року, такі видатки збільшилися на 105 млрд грн, або 9,2 відсотка.

Діаграма 5. Структура видатків, спрямованих на заходи, пов'язані з обороноздатністю та безпекою держави, у січні – червні 2023 – 2024 років, відс.

У січні – червні видатки на оплату праці, у тому числі на виплату грошового забезпечення військовослужбовцям, проведені у сумі 549,7 млрд грн, або 64 відс. плану на рік, що **свідчить про необхідність внесення змін до закону про бюджет для збільшення обсягу видатків для забезпечення здійснення цих виплат.**

Довідково: КМУ подав до ВРУ проєкт закону від 18.07.2024 № 11417 про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони. У законопроєкті пропонується збільшити видатки для цього сектору на 495,3 млрд гривень.

Видатки загального фонду на заходи з безпеки й обороноздатності держави здійснені у сумі 907,8 млрд грн, або 57,2 відс. плану на рік. У січні – червні видатки на 115,9 млрд грн, або 11,3 відс., менші плану на звітний період.

Зокрема, видатки менші плану на січень – червень за бюджетними програмами:

Міноборони – на 92,6 млрд грн, або 12,1 відс., здебільшого на розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання;

МВС – на 6,2 млрд грн, або 3,3 відс., здебільшого на закупівлю товарів, робіт і послуг для виконання завдань, функцій Держприкордонслужбою та Нацгвардією;

Держспецзв'язку – на 2,1 млрд грн, або 30,3 відс., здебільшого на придбання обладнання оборонного призначення;

ГУР Міноборони – на 0,9 млрд грн, або 7,4 відс., здебільшого на здійснення заходів, пов'язаних із зміцненням обороноздатності держави.

За інформацією головних розпорядників¹³, зазначене спричинене, зокрема:

тривалим укладанням договорів на здійснення закупівель товарів оборонного призначення;

здійсненням оплати отриманих товарів, виконаних робіт і наданих послуг по мірі їх надходження;

непроведенням запланованих платежів у зв'язку з перенесенням строків поставки товарів (виконання робіт) через форс-мажорні обставини.

Видатки спеціального фонду на здійснення заходів із безпеки й обороноздатності держави проведені у сумі 339,9 млрд грн, або 75,1 відс. плану на рік. При цьому головними розпорядниками не забезпечено використання коштів за наявності надходжень, що є джерелом проведення цих видатків.

Зокрема, за наявності надходжень у січні – червні ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими й особами рядового і начальницького складу, на суму 48,8 млрд грн та залишку не використаних Держспецзв'язку у 2023 році коштів від надходження цього податку на суму 15,5 млрд грн, видатки:

Мінстратегпрому на виконання державних цільових програм реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння та впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного значення менші на 21,5 млрд грн, або 97,7 відс. наявного ресурсу¹⁴;

Держспецзв'язку на заходи із забезпечення спеціальною технікою й обладнанням менші на 11,7 млрд грн, або 35,6 відс., що спричинено специфікою запитів сил безпеки й оборони у безпілотних авіаційних комплексах (безпілотних літальних апаратах), які потребують часу на виготовлення необхідної продукції контрагентом, а також недостатністю комплектуючих на ринку і великими обсягами замовлень¹³.

¹³Інформація Міноборони, МВС, ГУР Міноборони, Держспецзв'язку отримана на запит Рахункової палати.

¹⁴Інформація про причини непроведення видатків надіслана Мінстратегпромом Рахунковій палаті з грифом ДСК.

За наявності надходжень у січні – червні субвенції з місцевих бюджетів державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів на суму 11,5 млрд грн і залишку не використаних Міноборони у 2023 році коштів від надходження цієї субвенції на суму 4,3 млрд грн, видатки Міноборони на 6,8 млрд грн, або 56,3 відс., менші наявного ресурсу (12,1 млрд грн), МВС – на 1,5 млрд грн, або 51,7 відс., менші наявного ресурсу (2,9 млрд грн), ГУР Міноборони видатки проведено у сумі менше 0,1 млрд грн при надходженні 0,6 млрд гривень.

КМУ у звітному періоді прийняв рішення про перерозподіл видатків між бюджетними програмами і збільшив обсяг резервного фонду на 8 млрд грн¹⁵ – до 50,2 млрд грн, із них розподілив 49,6 млрд гривень. При цьому 88,9 відс. коштів виділено на здійснення заходів, пов'язаних із зміцненням обороноздатності держави, будівництво військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд.

Резервний фонд загалом

план на січень – червень

42 млрд грн

виконано

24,8 млрд грн

у результаті видатки менші плану

на 17,2 млрд грн, або 41 %

На заходи із забезпечення обороноздатності держави заплановано спрямувати у січні – червні 40,9 млрд грн, видатки проведено на 17,1 млрд грн, або 41,8 відс., менше плану на звітний період. При цьому на будівництво військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, фортифікаційне обладнання оборонних рубежів, улаштування системи невибухових загороджень заплановані видатки на суму 35,7 млрд грн, які проведено на 14,5 млрд грн менше плану на звітний період, зокрема через уповільнення темпів робіт у зв'язку з погіршенням безпекової ситуації в місцях їх виконання та закупівлі необхідних матеріалів¹⁶.

У звітному періоді КМУ розподілив 20,9 млрд грн, або 87,8 відс. наявного ресурсу фонду ліквідації наслідків збройної агресії.

¹⁵ Розпорядження КМУ від 23 квітня 2024 року № 338-р і від 30 травня 2024 року № 469-р.

¹⁶ За інформацією Агентства відновлення, отриманою на запит Рахункової палати.

ресурс
23,8 млрд грн

план на січень – червень
19 млрд грн

проведено видатків
15,1 млрд грн

Головними розпорядниками видатки проведено на **3,9 млрд грн**, або 20,7 відс., менше плану на січень – червень, зокрема за бюджетними програмами Агентства відновлення на:

будівництво, ремонт та інші інженерно-технічні заходи із захисту об'єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичного сектору критичної інфраструктури – на 2,7 млрд грн, або 61,2 відс., що спричинено незатвердженням проєктної документації деяких об'єктів і розпочатим перерозподілом коштів між об'єктами¹⁶;

будівництво та відновлення об'єктів інфраструктури, житлового і громадського призначення, громадських будинків та споруд – на 785 млн грн, або 91,8 відс., що спричинено¹⁶ насамперед:

низькою якістю проєктної документації, що подається органами місцевого самоврядування службам відновлення та розвитку інфраструктури в областях;

мобілізацією робітників призовного віку, які здійснюють будівельні роботи;

відтермінуванням проведення Казначейством платежів в особливому режимі в умовах воєнного стану на 1,5-2 місяці із небюджетних рахунків підрядників.

У січні – червні не проведено видатків за п'ятьма бюджетними програмами Мінекономіки на загальну суму 10 млрд грн за наявності перерахованого Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття до спеціального фонду державного бюджету залишку коштів, що утворився в нього на 1 січня 2024 року за рахунок надходжень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що є джерелом їх проведення.

Відповідно до статті 37 Закону Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття перерахував до спеціального фонду державного бюджету **у січні 2024 року** залишок коштів, що утворився в нього на 01.01.2024 за рахунок надходжень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, розподіленого на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, в обсязі 10 млрд гривень.

За рахунок цих надходжень для Мінекономіки передбачено на січень видатки за п'ятьма бюджетними програмами на суму 10 млрд гривень¹⁷. Проте у січні – червні видатки за бюджетними програмами не здійснювалися, що спричинено¹⁸, зокрема, тривалим:

напрацюванням інструментів і механізмів для реалізації деяких проєктів, що здійснюватимуться за рахунок цих бюджетних програм;

внесенням змін до порядків використання коштів;

затвердженням окремих паспортів бюджетних програм;

розробленням тендерної документації на закупівлю товарів, робіт і послуг;

надходженням заявок для отримання коштів чи компенсації.

З початку року зросла заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками, здебільшого на придбання товарів оборонного призначення

Дебіторська заборгованість

на початок року		на кінець звітного періоду
306,2 млрд грн	+ 34,9 млрд грн	до 341,1 млрд грн
прострочена		
55,9 млрд грн	- 5,2 млрд грн	до 50,7 млрд грн

Найбільше зросла дебіторська заборгованість за бюджетними програмами Міноборони – на 53,6 млрд грн, до 247,5 млрд грн, здебільшого за видатками із закупівлі озброєння, військової техніки, засобів і обладнання.

Обсяг простроченої заборгованості, що обліковується за бюджетними програмами Міноборони, з початку року скоротився на 7 млрд грн – до 44,6 млрд грн, що становило 88,0 відс. всієї простроченої заборгованості.

¹⁷1201360 „Забезпечення державної підтримки реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями” – 3 млрд грн, 1201430 „Підтримка внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги” – 3 млрд грн; 1201420 „Компенсація витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення” – 2 млрд грн; 1201310 „Часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва” та 1201340 „Державне стимулювання створення індустріальних парків” – 1 млрд гривень.

¹⁸ За інформацією Мінекономіки, отриманою на запит Рахункової палати.

Кредиторська заборгованість зросла

на початок року		на кінець звітний періоду
2,3 млрд грн	+ 4,7 млрд грн	до 7 млрд грн
прострочена		
1,3 млрд грн	+ 0,4 млрд грн	до 1,7 млрд грн

Кредиторська заборгованість за бюджетними програмами Міноборони з початку року зросла на 1,3 млрд грн – до 1,6 млрд грн, здебільшого за видатками спеціального призначення.

На реалізацію інвестиційних проєктів, які впроваджуються за рахунок кредитів (позик), залучених державою до спеціального фонду від іноземних держав, іноземних фінансових установ і МФО, здійснено видатків та надано кредитів на суму, що на 26,1 млрд грн, або 72,7 відс., менше плану на звітний період. Це спричинено, зокрема, проведенням реструктуризації окремих проєктів, тривалістю й ускладненням вибірки кредитних коштів, здійсненням закупівель.

план на січень – червень
35,9 млрд грн

проведено видатків і надано кредитів
9,8 млрд грн,
або 27,3 % плану на звітний період

у результаті

видатки і надання кредитів на:

17,1 млрд грн, або 63,7 %, менші плану на звітний період

9 млрд грн не розпочато проведення видатків і надання кредитів

Зокрема, не розпочато надання кредитів за бюджетними програмами:

Агентства відновлення – на 4,7 млрд грн, з яких 3,7 млрд грн на розвиток автомагістралей і реформу дорожнього сектору;

Мінінфраструктури – на 2,1 млрд грн, з яких 1,1 млрд грн на модернізацію української залізниці.

Наразі узгоджується питання щодо реструктуризації окремих проєктів¹⁹.

Проведено видатків і надано кредитів у обсягах менше запланованих за бюджетними програмами, зокрема, Мінінфраструктури – на 5,8 млрд грн,

¹⁹ За інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати.

або 99,9 відс., з яких 2,7 млрд грн на розвиток міського пасажирського транспорту в містах України, 2 млрд грн на розвиток міської інфраструктури та заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання і водовідведення в м. Миколаєві, реконструкцію та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці. Це насамперед спричинено тривалим проведенням тендерних процедур, укладанням контрактів, ускладненням процедури вибірки коштів через воєнний стан.

З державного бюджету ПФУ на фінансове забезпечення виплати пенсій та надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів ПФУ спрямовано 136,8 млрд грн, або 8,9 відс. усіх видатків загального фонду державного бюджету.

На 01.07.2024 заборгованість за позиками, наданими Казначейством з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ, пов'язаних з виплатою пенсій, становила 11,3 млрд грн як і на початок року.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ

Дефіцит державного бюджету в першому півріччі на 62,5 відс. менший плану на 2024 рік, однак на 28,5 відс. більший, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Доходи – 1 трлн **317** млрд грн
повернення кредитів – 6 млрд грн

видатки – 1 трлн **935** млрд грн
надання кредитів – 2 млрд грн

У результаті

дефіцит – 614 млрд грн, що менше плану на 2024 рік – на 1 трлн **25** млрд грн, більше, ніж у I півріччі 2023 року, – на **136** млрд грн

Загальний фонд унаслідок менших від плану видатків і надання кредитів на 189,1 млрд грн при перевиконанні плану доходів і коштів від повернення кредитів загалом на 142,7 млрд грн виконано з дефіцитом у сумі 626 млрд грн, що на 331,8 млрд грн, або 34,6 відс., менше плану на звітний період, однак на 92,5 млрд грн, або 17,3 відс., більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Спеціальний фонд за рахунок перевищення обсягу доходів і повернення кредитів (403,4 млрд грн) над обсягом видатків і надання кредитів (391,9 млрд грн) виконано з профіцитом у сумі 11,5 млрд грн, при запланованому на рік дефіциті в сумі 130 млрд гривень.

Інформацію про виконання державного бюджету в частині фінансування наведено в додатку 4.

Надходження для фінансування державного бюджету з усіх джерел менші плану на звітний період на 16,1 відс. унаслідок насамперед недоотримання запланованих надходжень від державних запозичень.

Джерела фінансування державного бюджету у першому півріччі 2024 року

756 млрд грн – державні запозичення

356 млрд грн – кошти ЄКР

1 млрд грн – кошти від приватизації державного майна

1 трлн **113** млрд грн, що на **210** млрд грн, або **23,2** %, більше, ніж у I півріччі 2023 року

Державні запозичення менші на 14,6 відс. плану на звітний період і на 14,2 відс. відповідного періоду 2023 року. У результаті частка державних

запозичень у загальному обсязі ресурсів державного бюджету зменшилась з 39,8 до 31,1 відсотка.

Зокрема, державні запозичення до загального фонду становили 746,9 млрд грн, що менше на 12,2 відс. плану на звітний період і на 15 відс. відповідного періоду попереднього року.

Залучені у першому півріччі для покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету кошти ЄКР на 30,6 млрд грн, або 7,9 відс., менші плану на звітний період, однак на 337 млрд грн, або в 18,5 раза, більші, ніж у відповідному періоді попереднього року. Ці кошти, як і запозичення, необхідно повертати.

Кошти від приватизації державного майна становили 191 відс. плану на звітний період і 26,3 відс. плану на рік у результаті продажу об'єктів малої приватизації, зокрема ЄМК ДП „Рівненський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою” – 65 млн грн, ЄМК ДП „Зірненський спиртовий завод” – 60 млн грн, ЄМК ДП „Завод „Електропобутприлад” – 20 млн гривень. Продаж об'єктів великої приватизації не здійснювався.

Надходження до державного бюджету коштів від зовнішніх кредиторів відбувалось нерівномірно і непрогнозовано. Обсяг цих коштів, порівняно з відповідним періодом 2023 року, зменшився. Суттєвим є ризик недоотримання цих коштів у запланованих на 2024 рік обсягах через невизначеність із подальшою підтримкою міжнародними партнерами.

Державні зовнішні запозичення становили 514 млрд грн, що менше на 147 млрд грн, або 22,2 відс., плану на звітний період і на 81,7 млрд грн, або 13,7 відс., відповідного періоду попереднього року.

Державні зовнішні запозичення до загального фонду у першому півріччі 2024 року

335 млрд грн – макрофінансова допомога ЄС

77 млрд грн – позики МБРР

58 млрд грн – кредит Уряду Канади

34 млрд грн – кредит МВФ

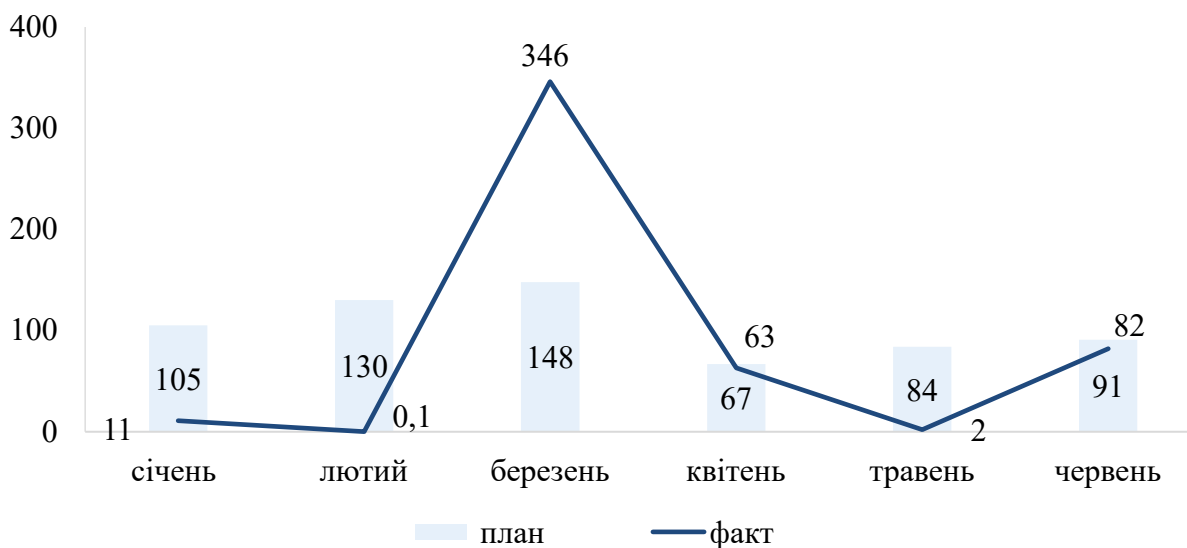
504 млрд грн,
що менше на:

121 млрд грн, або **19,3** %, плану на звітний період

89 млрд грн, або **15** %, ніж у I півріччі 2023 року

Виконання плану на рік надходжень від зовнішніх запозичень залежатиме насамперед від подальшої підтримки міжнародними фінансовими організаціями і країнами-партнерами.

Діаграма 6. Зовнішні запозичення до загального фонду у першому півріччі 2024 року надходили нерівномірно

До спеціального фонду для реалізації інвестиційних проєктів отримано 9,5 млрд грн, зокрема від:

 Уряду Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії як Офіційна кредитна підтримка обороноздатності Збройних Сил України – 6,5 млрд грн;

МБРР за проєктами, насамперед у галузі охорони здоров'я, енергетики, освіти, – 2,1 млрд грн;

Уряду Французької Республіки за проєктами створення єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту в Україні і закупівлі 20 катерів морської безпеки й охорони морських кордонів України – 529 млн гривень.

Надходження до спеціального фонду для реалізації інвестиційних проєктів на 7,2 млрд грн, або в 4 рази, більші, ніж у відповідному періоді попереднього року, однак на 26,4 млрд грн, або 73,5 відс., менші плану на звітний період насамперед, як зазначено у відповіді Мінфіну на запит Рахункової палати, через:

➤ необхідність реструктуризації окремих проєктів, внесення змін до нормативно-правових актів, договорів, контрактів, зокрема звернення до

кредиторів щодо продовження строків доступності кредитів і можливості використання залишків кредитних коштів;

- призупинення реалізації частини субпроектів в умовах воєнного стану внаслідок повного або часткового руйнування об'єктів, відмови підрядних організацій розробляти проектно-кошторисну документацію, зупинення проведення будівельно-монтажних робіт, проблеми із закупівлею і доставкою матеріалів, конструкторів, обладнання;
- наявність невикористаних на початок цього року залишків коштів позик на спеціальних рахунках, відкритих для реалізації проектів;
- перегляд доцільності подальшої реалізації окремих проектів;
- тривалий процес розробки проектно-кошторисної документації, тендерних закупівель, підписання і погодження контрактів, перенесення термінів закупівель і необхідність їх повторного проведення, відтермінування укладання договорів з переможцями торгів.

За рахунок придбання насамперед банками ОВДП запозичення на внутрішньому ринку на 7,6 відс. більші плану на звітний період, що частково компенсувало недонадходження від зовнішніх запозичень.

Від розміщення ОВДП до загального фонду державного бюджету отримано 242,4 млрд гривень. Обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився з початку року на 62,2 млрд грн, або 4,0 відс., – до 1 трлн 633,9 млрд гривень. Найбільше зріс обсяг ОВДП у власності банків на 61,4 млрд грн, або 9,5 відс., – до 710,6 млрд гривень.

З розміщених у першому півріччі ОВДП 99,2 відс. середньострокові, порівняно з 60,9 відс. у відповідному періоді 2023 року, і 0,8 відс. – короткострокові, тоді як у відповідному періоді 2023 року 38,9 відс., довгострокові запозичення на внутрішньому ринку не здійснювались.

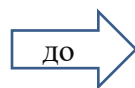
Середньозважена дохідність розміщених у січні – червні 2024 року на аукціонах ОВДП, порівняно з відповідним періодом попереднього року, номінованих у гривні, зменшилась з 19,1 до 16,6 відсотка. Це сприятиме зменшенню витрат на обслуговування державного внутрішнього боргу в наступних бюджетних періодах.

Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився у першому півріччі цього року на 648,5 млрд грн, або 11,7 відсотка. Витрати на погашення державного боргу збільшились, порівняно з відповідним періодом 2023 року, на 5,3 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, збільшення боргу спричинили:

 + 475 млрд грн – перевищення
запозичень над погашенням боргу;
 + 174 млрд грн – зміни курсу
гривні до іноземних валют

6 трлн 168 млрд грн,
у тому числі:
зовнішній – 4 трлн 456 млрд грн;
внутрішній – 1 трлн 712 млрд грн

Унаслідок перевищення в 7,4 раза чистого запозичення в іноземних валютах над чистим запозиченням в гривні, збільшилася частка боргу, номінованого в іноземній валюті, у загальному обсязі державного та гарантованого державою боргу з 72,8 до 74,7 відс., що збільшило валютний ризик боргу.

Державний борг зріс на 662,1 млрд грн, або 12,8 відс., – до 5 трлн 850,2 млрд грн, зокрема зовнішній – на 607,2 млрд грн, або 16,9 відс. – до 4 трлн 207,6 млрд гривень.

Гарантований державою борг зменшився на 13,6 млрд грн, або 4,1 відс., – до 317,8 млрд гривень. При цьому зовнішній борг зменшився на 13,8 млрд грн, або 5,3 відс., унаслідок насамперед погашення НБУ боргу за кредитом МВФ.

Витрати на погашення державного боргу становили 259,2 млрд грн, що на 20,8 млрд грн, або 7,4 відс., менше плану на звітний період. Економії витрат сприяли насамперед менший, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, середній обмінний курс гривні до іноземних валют (економія, за оцінкою Рахункової палати, – 10,8 млрд грн) і менший, порівняно з планом на звітний період, обсяг випуску короткострокових ОВДП з погашенням у першому півріччі 2024 року.

Витрати державного бюджету за гарантованими зобов'язаннями становили 9 млрд грн, що на 4,1 млрд грн, або 31,2 відс., менше плану на звітний період унаслідок самостійного виконання суб'єктами господарювання боргових зобов'язань, забезпечених державними гарантіями, і меншого, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, середнього обмінного курсу гривні до іноземних валют.

Загалом витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу у першому півріччі 2024 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшились на 31,6 млрд грн, або 8,5 відс., до 400,9 млрд грн, що становило 16,5 відс. ресурсу державного бюджету.

Державні гарантії у звітному періоді надані для забезпечення виконання приватним акціонерним товариством „Національна енергетична компанія „Укренерго” боргових зобов'язань за кредитами ЄБРР (проект спеціальної

капітальної підтримки приватного акціонерного товариства „Національна енергетична компанія „Укренерго”²⁰) і Кредитної установи для відбудови „KfW” (проект „Підвищення ефективності передачі електроенергії (інтеграція української ОЕС до європейської об’єднаної енергосистеми) IV”²¹ на загальну суму 7,5 млрд гривень.

²⁰ Постанова КМУ від 14 грудня 2023 року № 1308 „Про надання у 2023 році державної гарантії за зобов’язаннями приватного акціонерного товариства „Національна енергетична компанія „Укренерго”.

²¹ Постанова КМУ від 07 червня 2024 року № 651 „Деякі питання реалізації спільного з Кредитною установою для відбудови („KfW”) проекту „Підвищення ефективності передачі електроенергії (інтеграція української ОЕС до європейської об’єднаної енергосистеми) IV”.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Видатки на надання трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам на 9,1 млрд грн, або 8,3 відс., менші плану на січень – червень 2024 року, що, зокрема, спричинено неухваленням КМУ рішень, необхідних для надання окремих субвенцій.

план на січень – червень
109,6 млрд грн

виконано
100,4 млрд грн

у результаті

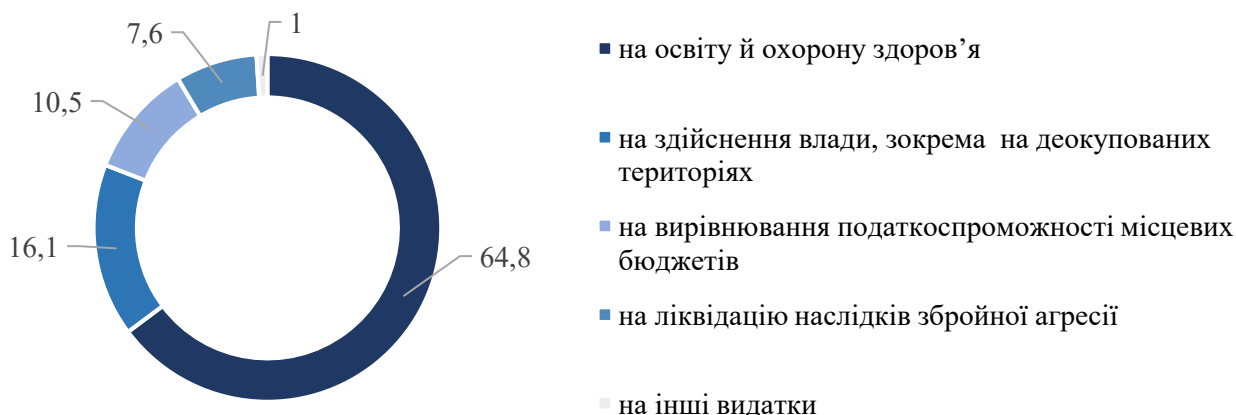
не проведені видатки за 11-ма бюджетними програмами на суму 4,9 млрд грн;

видатки менші плану за 8-ма бюджетними програмами на суму 4,2 млрд грн, або 6,2 %

Видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам на 8,4 млрд грн, або 9,1 відс., **більші**, ніж у січні – червні 2023 року. При цьому видатки державного бюджету на надання:

- освітньої субвенції **більші** на 7 млрд грн, або 13,1 відс.;
- дотації для здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу внаслідок збройної російської агресії, **більші** на 5,8 млрд грн, або 56,0 відс.;
- базової дотації для горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів **менші** на 3,9 млрд грн, або 27,1 відсотка.

Діаграма 7. У звітному періоді найбільше трансфертів спрямовано на освіту й охорону здоров'я, відс.

У звітному періоді КМУ не ухвалено рішень про затвердження, внесення змін до порядків і умов надання, розподілів деяких субвенцій, що призвело в окремих випадках до порушення вимог БКУ, відтермінування проведення видатків за 10-ма бюджетними програмами на 4,5 млрд гривень.

Згідно з вимогами частини другої статті 97 БКУ порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, що вперше визначена в законі про державний бюджет, затверджуються КМУ не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності. Станом на 01.07.2024 КМУ не затвердив порядків і умов надання двох вперше визначених у Законі субвенцій та їх розподілів. Як наслідок, у звітному періоді **не розпочато проведення видатків державного бюджету на надання субвенцій за новими бюджетними програмами на 888 млн грн, у тому числі:**

Мінветеранів 1511090 на забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя й окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України²², на 756 млн грн;

Мінінфраструктури 3121160 на реалізацію проєкту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)”²³ – 132 млн гривень.

КМУ станом на 01.07.2024 не затвердив також розподіли 7-ми субвенцій. У результаті у січні – червні 2024 року **не проведено видатків** за цими бюджетними програмами **на 3,6 млрд грн**, зокрема:

за 3-ма бюджетними програмами Мінветеранів 1511040, 1511050 і 1511060 на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення деяким категоріям осіб і членам їх сімей на 1,9 млрд грн²⁴;

за 2-ма бюджетними програмами МОН 2211230 і 2211330 на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти „Нова українська школа”, придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та

²² Затверджені постановою КМУ від 05 липня 2024 року № 779 „Про затвердження Порядку та умов надання у 2024 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України”.

²³ За інформацією Мінінфраструктури, отриманою на запит Рахункової палати, Міністерством продовжується відбір територіальних громад і пошкоджених багатоквартирних будинків, ремонт яких оплачуватиметься за рахунок субвенції.

²⁴ Надання цих субвенцій розпочато в липні.

капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти на 1,4 млрд гривень²⁵.

Крім того, КМУ не внесено необхідних змін до порядку й умов надання субвенції за бюджетною програмою Мінінфраструктури 3121350 на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, та її розподілу між місцевими бюджетами²⁶. У результаті не проведено запланованих видатків за цією бюджетною програмою на **20 млн гривень**.

! За рахунок кредитів (позик), що залучаються державою до спеціального фонду державного бюджету від ЄБРР, ЄІБ і МБРР, **видатки державного бюджету за 5-ма бюджетними програмами на надання субвенцій місцевим бюджетам для реалізації інвестиційних проєктів на 3,9 млрд грн, або 91,6 відс., менші плану** та за однією – не проведені на 0,4 млрд грн, що, зокрема, спричинено²⁷ неможливістю здійснення робіт в умовах воєнного стану, недостатністю кваліфікованих підрядників і персоналу, зменшенням власного виробництва будівельних матеріалів, ускладненням логістики, подовженням терміну використання кредитних коштів.

З початку року збільшилися на 2 млрд грн залишки коштів освітньої субвенції на рахунках місцевих бюджетів.

На 01.01.2024 залишки коштів освітньої субвенції на рахунках місцевих бюджетів становили 4,1 млрд грн, із них 3 млрд грн субвенції, наданої зі спеціального фонду державного бюджету, зокрема, для закупівлі мультимедійного обладнання, забезпечення викладання навчального предмета „Захист України”, що спричинено насамперед прийняттям рішень КМУ щодо розподілу частини цих коштів у сумі 2,7 млрд грн у грудні 2023 року.

У січні – червні 2024 року видатки державного бюджету на надання місцевим бюджетам освітньої субвенції становили 60,6 млрд гривень.

Станом на 01.07.2024 видатки місцевих бюджетів за рахунок освітньої субвенції проведені у сумі 57,4 млрд грн, на рахунках місцевих бюджетів наявні залишки коштів цієї субвенції у сумі 6,1 млрд гривень. Крім того, наявні залишки

²⁵ За інформацією МОН, отриманою на запит Рахункової палати, незатвердження розподілів цих субвенцій спричинено, зокрема, тривалим відбором і погодженням із зацікавленими органами переліків проєктів.

²⁶ За інформацією Мінінфраструктури, отриманою на запит Рахункової палати, Міністерством розроблено проєкт постанови про внесення змін до порядку й умов надання цієї субвенції та подано на розгляд КМУ.

²⁷ За інформацією Мінфіну та Мінінфраструктури, отриманою на запит Рахункової палати.

розподілених коштів освітньої субвенції на рахунках бюджетних установ у сумі 1,2 млрд гривень.

Доходи місцевих бюджетів становили 52,6 відс. плану на рік і збільшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 0,4 відс. – до 327,4 млрд гривень.

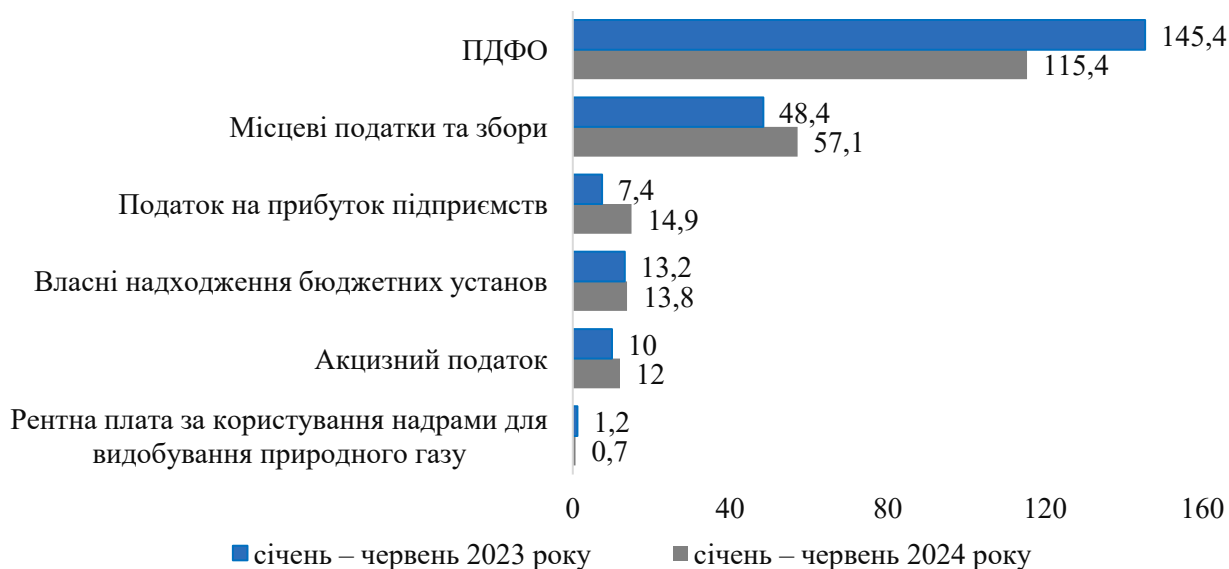

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів із державного бюджету, порівняно з січнем – червнем попереднього року, зменшилися на 3,1 відс. – до 227 млрд гривень.

Частка цих доходів у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів зменшилася, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 2,5 відс. пункту – до 69,3 відсотка.

Діаграма 8. Зміна обсягів надходження окремих доходів місцевих бюджетів у січні – червні 2024 року, порівняно з січнем – червнем 2023 року, млрд грн

У звітному періоді надходження ПДФО зменшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 30,1 млрд грн, або 20,7 відс., що спричинено насамперед зарахуванням надходження ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими й особами рядового та начальницького складу, в повному обсязі до державного бюджету²⁸. У січні – червні 2023 року надходження до місцевих бюджетів ПДФО від цих категорій громадян становили 50 млрд гривень.

²⁸ Абзац четвертий частини першої статті 42 Закону.

При цьому **надходження ПДФО, що сплачується із заробітної плати, збільшилися** на 15,9 млрд грн, або 18,2 відс., що, зокрема, спричинено зростанням середньої заробітної плати штатних працівників на 13,7 відсотка²⁹.

Крім того, зменшилися надходження:

- єдиного податку з юридичних осіб на 3 млрд грн, або 42,8 відс., що, зокрема, спричинено зменшенням отриманого доходу платниками цього податку;
- власних надходжень з інших джерел бюджетних установ (благодійних внесків, грантів і дарунків) на 0,6 млрд грн, або 5,8 відс.;
- рентної плати за користування надрами для видобування природного газу на 0,5 млрд грн, або 38,4 відс., що, зокрема, спричинено зниженням фактичної ціни реалізації природного газу за 1 м³ у січні – квітні 2024 року³⁰.

Водночас зросли, порівняно з січнем – червнем 2023 року, надходження зокрема:

- єдиного податку з фізичних осіб на 9,6 млрд грн, або 55,8 відс., що зумовлено припиненням пільгового режиму для платників єдиного податку з 01.08.2023³¹, збільшенням з початку року граничних розмірів мінімальної зарплати та прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого Законом на 1 січня звітного року, з яких розраховуються ставки для фізичних осіб-підприємців першої та другої груп, та збільшенням кількості цих підприємців;
- податку на прибуток підприємств – на 7,5 млрд грн, або у два рази, насамперед у частині збільшення надходжень податку на прибуток банківських установ на 6,1 млрд грн, або у 14 разів, що спричинено зміною оподаткування прибутків банків при декларуванні цього податку за 2023 рік і збільшенням ставки оподаткування банківських установ податком на прибуток з 01.01.2024 з 18 до 25 відсотків³².

У січні – червні 2024 року видатки місцевих бюджетів проведені в сумі 273,9 млрд грн, або 40,8 відс. плану на рік, що більше, ніж у

²⁹ За інформацією ПФУ, отриманою на запит Рахункової палати.

³⁰ За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Мінекономіки.

³¹ Відповідно до Закону України від 30 червня 2023 року № 3219-ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану”.

³² Відповідно до Закону України від 21 листопада 2023 року № 3474-ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків” при декларуванні податку на прибуток за 2023 рік ставку цього податку одноразово збільшено до 50 відс. та встановлено заборону на врахування непогашених податкових збитків минулих років (термін сплати – березень 2024 року).

відповідному періоді попереднього року, на 4,7 відсотка. Половину проведених видатків місцевих бюджетів спрямовано на освіту.

 Частка видатків місцевих бюджетів без трансфертів до державного бюджету у видатках зведеного бюджету зменшилася, порівняно з січнем – червнем 2023 року, на 0,1 відс. пункту – до 12,5 відсотка.

Діаграма 9. Зміна обсягів проведених видатків місцевих бюджетів у січні – червні 2024 року, порівняно з січнем – червнем 2023 року, млрд грн

Поточні видатки проведено в сумі 242 млрд грн, або 88,4 відс. загального обсягу, **капітальні** – 31,9 млрд грн, або 11,6 відс., що становило 45,7 відс. і 23,5 відс. плану на рік відповідно. При цьому капітальних видатків проведено на 1,4 відс. менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

У січні – червні 2024 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, **у 9,5 раза збільшився обсяг наданих з ЄКР позик на покриття тимчасових касових розривів** для забезпечення проведення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів. Загалом місцевим бюджетам на цю мету надано 73 позики у сумі 326 млн грн, з яких бюджети міських територіальних громад отримали 66,2 відс. загального обсягу позик, селищних – 20,5 відс., сільських – 13,3 відсотка. Найбільше позик отримали бюджети міських територіальних громад Хмельницької області у сумі 109 млн грн і Тернопільської – 88 млн гривень. На 01.07.2024 заборгованість за наданими з початку року позиками становила 52 млн гривень.

! У 2024 році у Законі не передбачено перерахування реверсної дотації з місцевих бюджетів до державного. У січні – червні 2023 року з місцевих бюджетів до загального фонду державного бюджету перераховано реверсну дотацію у сумі 8,1 млрд гривень.

 У звітному періоді з місцевих бюджетів до спеціального фонду державного бюджету перераховано три субвенції.

Субвенцію на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів перераховано у сумі 12,5 млрд грн, або 89,2 відс. плану на рік, що на 27,8 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Найбільше коштів субвенції перераховано з бюджету міста Києва у сумі 2,3 млрд грн, або 18,4 відс. загального обсягу; з обласних бюджетів Дніпропетровської області – 581 млн грн, Львівської – 467,4 млн грн, Донецької – 309 млн грн; з бюджетів Одеської МТГ – 327 млн грн, Хмельницької МТГ – 252 млн грн, Мукачівської МТГ – 142 млн грн, Львівської МТГ – 135 млн грн, Харківської – 133 млн гривень.

Ця субвенція спрямована розпорядникам коштів державного бюджету, зокрема:

 Міноборони – 7,6 млрд грн на забезпечення діяльності ЗСУ, підготовку кадрів і військ, медичне забезпечення особового складу, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, ветеранів війни, розвиток, закупівлю, модернізацію і ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання;

 МВС – 2,9 млрд грн на забезпечення діяльності Нацгвардії, Нацполіції, Держприкордонслужби та ДСНС.

Субвенцію на **фінансування діяльності військових адміністрацій** із виконання повноважень органів місцевого самоврядування надано в сумі 98 млн гривень. Найбільше цієї субвенції перераховано з обласних бюджетів Луганської області в сумі 52 млн грн, або 53,1 відс. загального обсягу, і Вінницької – 42 млн грн, або 43 відсотка.

Субвенцію на **перерахування коштів в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів** загальної мобілізації та з метою відсічі збройної російської агресії проти України, забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності у сумі 30 млн грн перераховано з бюджету міста Києва.

 За рішеннями місцевих рад у січні – червні 2024 року на **придбання Військових облігацій** спрямовано тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів у сумі 281 млн грн, що на 3,2 млрд грн, або 91,9 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року. Від погашення Військових облігацій, розміщених у 2023 році, до відповідних місцевих бюджетів надійшло 1,7 млрд грн і доходу – 198 млн гривень. Залишок коштів, розміщених у Військових облігаціях, зменшився з 2 млрд грн на початок року до 0,6 млрд грн на 01.07.2024.

Крім того, у січні – лютому 2024 року за рішеннями чотирьох міських рад **на депозитних рахунках в установах державних банків** за відсотковими ставками від 11,5 до 12 відс. розміщено тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів у сумі 131 млн грн, що менше, ніж у січні – червні 2023 року, на 617 млн грн, або 82,5 відсотка. Станом на 01.07.2024 ці кошти в повному обсязі залишилися на депозитних рахунках.

У звітному періоді до місцевих бюджетів надійшло плати за розміщення тимчасово вільних коштів у сумі 205 млн грн, або на 1,8 відс. менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Залишки коштів на рахунках місцевих бюджетів і бюджетних установ, відкритих у **Казначействі**, збільшилися з початку року на 53,7 млрд грн і на 01.07.2024 становили **167** млрд гривень.

З початку року місцевий борг зменшився на 477 млн грн, або 2,9 відс., до 16,1 млрд грн, здебільшого за рахунок перевищення витрат на погашення внутрішнього боргу над обсягом запозичень.

Внутрішній борг

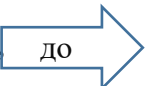
зменшився на **374** млн грн,
або **2,6** %,

13,9 млрд грн, з яких **9** млрд грн зобов'язання за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, що надавалися з ЄКР упродовж 2009 – 2014 років.

Водночас за рішенням міських рад на фінансування бюджетів розвитку одержано позик у сумі 169 млн грн, з яких найбільше до бюджету Дніпровської МТГ – 132 млн грн, або 78,5 відс. загального обсягу.

Зовнішній борг

зменшився на **103** млн грн,
або **4,4** %,

2,2 млрд грн за рахунок перевищення витрат на погашення зовнішнього боргу над обсягом запозичень.

Крім того, гарантовані обласними радами та територіальними громадами борги на 01.07.2024 становили 11 млрд грн, із них зовнішні 9,1 млрд гривень.

ПРОПОЗИЦІЇ

 Для усунення виявлених відхилень і порушень при виконанні Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати Кабінету Міністрів України:

- доручити Міністерству фінансів України разом з головними розпорядниками бюджетних коштів розглянути можливість перегляду видатків за бюджетними програмами головних розпорядників бюджетних коштів, що не виконуються, та спрямувати їх на вирішення першочергових потреб держави;
- доручити Міністерству економіки України забезпечити виконання бюджетних програм, що здійснюються за рахунок перерахованого Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття до спеціального фонду державного бюджету залишку коштів, що утворився в нього на 1 січня 2024 року від надходження єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування;
- забезпечити затвердження порядку й умов надання, розподілу субвенції за новою бюджетною програмою Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України на реалізацію проекту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)” (КПКВК 3121160) для проведення запланованих видатків;
- забезпечити затвердження розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для проведення запланованих видатків за бюджетною програмою Міністерства у справах ветеранів України на забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (КПКВК 1511090);
- забезпечити затвердження розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для проведення запланованих видатків за бюджетною програмою Міністерства соціальної політики України на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (КПКВК 2511240);
- забезпечити затвердження розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для проведення запланованих видатків за бюджетною програмою Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (КПКВК 3121350).

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Агентство відновлення	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI (зі змінами)
ВВП	валовий внутрішній продукт
Військові облігації	облігації внутрішньої державної позики „Військові облігації”
головні розпорядники	головні розпорядники коштів державного бюджету
ГУР Міноборони	Головне управління розвідки Міністерства оборони України
Держмитслужба	Державна митна служба України
Держприкордонслужба	Адміністрація Державної прикордонної служби України
ДПС	Державна податкова служба України
Держспецзв’язок	Адміністрація Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України
Держстат	Державна служба статистики України
ДСНС	Державна служба України з надзвичайних ситуацій
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЄКР	єдиний казначейський рахунок
ЄС	Європейський Союз
Закон, закон про державний бюджет на 2024 рік	Закон України від 09 листопада 2023 року № 3460-IX „Про Державний бюджет України на 2024 рік”
ЗСУ	Збройні Сили України
Казначейство	Державна казначейська служба України
КМУ, Уряд	Кабінет Міністрів України
МБРР	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
МВФ	Міжнародний валютний фонд
Мінагрополітики	Міністерство аграрної політики та продовольства України
Мінветеранів	Міністерство у справах ветеранів України

Міндовкілля	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Мінекономіки	Міністерство економіки України
Мінінфраструктури	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
Міноборони	Міністерство оборони України
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінстратегпром	Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України
Мінфін	Міністерство фінансів України
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
МОН	Міністерство освіти і науки України
МТГ	міська територіальна громада
МФО	Міжнародні фінансові організації
Нацгвардія	Національна гвардія України
Нацполіція	Національна поліція України
НБУ	Національний банк України
ОВДП	облігації внутрішніх державних позик
ПДВ	податок на додану вартість
ПКУ	Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами)
ПФУ	Пенсійний фонд України
ПДФО	податок і збір на доходи фізичних осіб
СБУ	Служба безпеки України
Фонд соціального страхування на випадок безробіття	Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття
Фонд ліквідації	Фонд ліквідації наслідків збройної агресії

Додаток 1

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому півріччі

Окремі основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку на 2024 рік

Показники	Прогноз (постанова КМУ від 15 грудня 2023 року № 1315)	Січень – червень факт
1. Валовий внутрішній продукт: відс. до попереднього року	104,6	104,1 ³³
2. Індекс споживчих цін: грудень до грудня попереднього року, відс. у середньому до попереднього року, відс.	109,7 108,5	104,3 ³⁴ 103,9 ³³
3. Індекс виробників промислової продукції грудень до грудня попереднього року, відс.	111,4	108,8 ³³
4. Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	- 40 172	- 15 624 ³⁵
5. Експорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	109,0	105,2 ³⁴
6. Імпорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	105,9	99,3 ³⁴
7. Обмінний курс гривні (в середньому за період):		
за долар США	40,7 ³⁶	39,0 ³⁷
за євро	44,4 ³⁵	42,2 ³⁶

³³ За оцінкою Мінекономіки.

³⁴ Статистична звітність Держстату.

³⁵ Платіжний баланс НБУ.

³⁶ Розрахунки до проекту державного бюджету на 2024 рік.

³⁷ За даними НБУ.

Додаток 2

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому півріччі

Виконання плану доходів державного бюджету, млрд грн³⁸

Показники	Всього		У т. ч. загальний фонд			
	план на 2024 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
ВСЬОГО ДОХОДІВ	2 101	1 317	62,7	769	913	118,8
<i>з них:</i>						
1. ПДФО	300	146	48,6	94	97	103,3
2. Податок на прибуток підприємств	184	148	80,3	100	148	148
3. Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	54	23	43,4	27	23	87,6
4. Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів	98	44	44,4	42	44	104,8
5. Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів	95	47	49,8	43	47	111,4
6. ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	289	132	45,7	131	132	100,6
7. ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	499	224	44,9	211	224	106,0
8. Ввізне мито	48	24	49,0	21	24	110,7
9. Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	66	65,9	99,8	62	64	103,5
10. Кошти, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”	18	39	у22р.б.	18	39	у22р.б.
11. Власні надходження бюджетних установ	357	322	90,2	–	–	–
12. Надходження від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	14	40	у29р.б.	0,0	40	x

³⁸ Звітність Казначейства.

Додаток 3

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому півріччі

Виконання плану видатків державного бюджету, млрд грн³⁹

Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
	план на 2024 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
ВСЬОГО ВИДАТКІВ	3 710	1 935	52,2	1 730	1 545	89,3
<i>із них:</i>						
1. Загальнодержавні функції зокрема, обслуговування боргу та виплати за державними деривативами	488	159	32,5	180	156	86,8
2. Оборона	1 517	984	64,9	807	700	86,8
3. Громадський порядок, безпека та судова влада	533	287	53,9	242	230	94,9
4. Економічна діяльність	182	43	23,8	33	30	90,0
5. Охорона здоров'я	206	90	43,8	92	85	92,6
6. Духовний і фізичний розвиток	18	6	34,7	8	6	79,7
7. Освіта	73	32	43,8	22	20	88,9
8. Соціальний захист і соціальне забезпечення зокрема, соціальний захист пенсіонерів	479	225	47,0	246	223	90,4
9. Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	199	100	50,5	97	92	95,2

³⁹ Звітність Казначейства.

Додаток 4

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому півріччі

Дефіцит/фінансування державного бюджету в першому півріччі 2024 року, млрд грн ⁴⁰

Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
	план на 2024 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
ДЕФІЦИТ (ряд. I – ряд. II) / ФІНАНСУВАННЯ (ряд. III – ряд. IV)	-1 639	-614	37,5	-958	-626	65,4
I. Доходи і повернення кредитів	2 116	1 322	62,5	776	919	118,4
II. Видатки і надання кредитів	3 755	1 936	51,6	1 734	1 545	89,1
III. Фінансування в частині надходжень – всього,	2 265	1 113	49,2	1 238	1 104	89,2
зокрема:						
3.1. Внутрішні запозичення	526	242	46,1	225	242	107,6
3.2. Зовнішні запозичення	1 668	514	30,8	625	505	80,7
3.3. Надходження від приватизації державного майна	4	1	26,3	0,6	1	191,0
3.4. Фінансування за рахунок коштів ЄКР	–	356	x	387	356	92,1
3.5. Зміни обсягів бюджетних коштів	67	–	x	–	–	x
IV. Фінансування в частині витрат – всього,	626	499	41,3	280	478	170,8
зокрема:						
4.1. Погашення внутрішнього боргу	444	188	42,3	201	188	93,4
4.2. Погашення зовнішнього боргу	182	71	39,1	79	71	90,4
4.3. Зміни обсягів бюджетних коштів	–	240	x	–	219	x

⁴⁰ Звітність Казначейства.